

ALEKSANDR FAYNBERG O‘ZI KIM?

Sobirova Asilabonu Aziz qizi

O‘zbekiston davlat jahon tillari universiteti

Ingliz tili 3-fakulteti 1-bosqich talabasi

E-mail: asilaaazizovna87@gmail.com

ANNOTATSIYA

Rusiyzabon bo‘lsa-da o‘zbek millatining yuragidan joy ola olgan Aleksandr Faynberg, aslida, kim ekanligi, uning hayot va ijod yo‘li qanday kechganligi haqida ushbu maqola batafsil ma‘lumot beradi. Faynberg merosining ko‘plab jihatlarini qamrab olish, uning ayni davrdagi ahamiyatini yoritib berish orqali shoir ijodidagi asosiy g‘oyalarni kitobxonlarga singdirish ko‘zda tutiladi. Uning yozgan asarlari o‘zbek kitobxonlari qo‘lida jonlanishi, o‘zbek adabiyotining nodir namunalari rus tiliga o‘girishi ya‘ni uning tarjima mahorati ham talqin qilinadi. Faynberg ijodi qayta o‘rganilib, uni ko‘proq ommaga yoyish maqsadida yosh ijodkorlarlar orasida targ‘ib qilinadi.

Kalit so‘zlar: „Chig‘ir“ she‘riy to‘plami, nodir meros, xalq shoiri, milliylik, insoniylik, tarjimonlik faoliyati, „Yoshlik“, „O‘zgarish“, „Yangi dunyo“, „Yangi Volga“ jurnallari.

ABSTRACT

This article gives information about who is Alexandr Feinberg, his personal and academic life in spite of being Russian. Paying attention to the importance of Feinberg by covering his different works in order to impact on readers is the main case. His written works’ reviving with uzbek literature, translation of uzbek national works are interpreted. To release his works to the public more, his creations are being learned better.

Keywords: „Chig‘ir“ poetic collection, unique heritage, national poet, nationality, humanity, translation activity, „Yoshlik“, „O‘zgarish“, „Yangi dunyo“, „Yangi Volga“ journals.

O‘zbekiston shoirlar osmonida eng yorqin yulduzlardan biri bo‘lgan qalbi o‘zbek rus shoiri - Aleksandr Faynberg Arkadevich. Adabiyot ixlosmandlari uchun o‘chmas iz qoldirgan mohir shoir va tarjimon, o‘zbek va rus kitobsevarlarining qalbidan joy egallagan sevimli yozuvchisi 1939-yil 2-noyabrda Toshkentda tavallud topgan. Uning otasi Arkadiy Lvovich, onasi Anastasiya Aleksandrovna bo‘lgan. Shoir ota-onasi Novosibirskdan ko‘chib kelgandan so‘ng tug‘ildi. Uning bolaligi sobiq Jukovskiy ko‘chasida o‘tdi. Shundan so‘ng u butun umri davomida Toshkentda istiqomat qilib, ijod etdi. Faynberg oddiy bolalar kabi yeti yillik maktabni tamomlagach, Toshkent topografik texnikumiga o‘qishga kiradi. Bu texnikumni tamomlagach, Tojikistonga harbiy xizmatni o‘tash uchun yo‘l oladi. U harbiy xizmatni ado etib bo‘lgandan so‘ng Toshkent universitetini (hozirgi Toshkent davlat milliy universitetini) sirtqi filologiya fakultetining jurnalistika bo‘limini tamomlaydi va talabalar ko‘p adadida ishlaydi. Bir necha yillar davomida Toshkentdagi yosh yozuvchilar seminariga rahbarlik qilgan. O‘zbekiston Yozuvchilar uyushmasida maslahatchi bo‘lib ham faoliyat yuritgan, shuningdek, bu uyushmaning faol a‘zolaridan biri ham bo‘lgan. 1961-yilda Inna Glebovna Koval va Aleksandr Arkadevich Faynberg turmush qurishadi.

U o‘zbek she‘riyatiga o‘tgan asrning ikkinchi yarmida kirib keldi. Uning she‘rlari va to‘plamlari qo‘lma-qo‘l o‘qildi, matnlari asosida qo‘shiqlar kuylandi, asarlari o‘zbek tiliga tarjima qilindi. Faynberg 15dan ortiq she‘riy to‘plamlar, 20dan ziyod multfilmlar va nasriy asarlar muallifi. „Etyud“(1967), „Soniya“(1969), „She‘rlar“(1977), „Olis ko‘prik- lar“, „Ijobat“(1982), „Qisqa to‘lqin“(1983), „Yoyma to‘r“(1984), „Erkin sonetlar“(1990) kabilar shular jumlasidandir. „Ruboiy tori“ dostonida esa o‘zbek choyxonasi mahorat bilan tasvirlangan bo‘lib, bu uning hajviy asarlar turkumiga kiradi. Shoir kinossenariylari asosida esa „O‘zbekfilm“

kinostudiyasida „Jazi-rama oftob tagida“, „Mening akam“, „Qandaharda toblanganlar“, „Tojikfilm“ kinostudiyasida „Jinoyatchi va oqlovchilar“ va bosh-qa filmlar yaratilgan. Uning nodir asarlari o‘z vaqtida Kanada va Izroil kabi xorijiy mamlakatlarning matbuotlarida chop etilgan va kitobxonlar orasida sevib mutolaa qilingan.

Aleksandr Faynberg tarjima sohasida ham mohir bo‘lib, rus kitobxonlariga ko‘plab o‘zbek shoirlarining asarlarini tarjima qilgan. U o‘zbek she‘riyatining mashhur qalam sohiblari A. Navoiy g‘azallari, E.Vohidov, A.Oripov, O.Matjon she‘r va dostonlarini rus tiliga mahorat bilan o‘girdi. Toshkentda chop etilgan „Oqqushlar galasi“ nomli o‘zbek shoirlari ijodidan qilingan tarjimalar jamlanmasi, Moskvada nashr qilingan Erkin Vohidovning „Ruhlar isyoni“ poemasi Faynberg tarjimonlik faoliyatining qo‘sh cho‘qqisi hisoblanadi. Faynberg badiiy merosining katta qismini Rustam Musurmon o‘zbek tiliga o‘giran. Yozuvchining noyob durdonalari bo‘lmish she‘rlari „Yoshlik“, „O‘zgarish“, „Yangi dunyo“, „Yangi Volga“ kabi jurnallarda dunyo yuzini ko‘rgan. Haqiqiy shoir O‘zbekistonni ona-vatanim deya e‘zozlar ekan, unga bo‘lgan mehr-u muhabbat, shukronalik, insoniylik, milliylik o‘z merosida yaqqol aks etadi.

O‘zbekiston xalq shoiri Aleksandr Arkadevich Faynberg o‘limidan bir yil avval ya‘ni 2008-yilda Pushkin medali bilan taqdirlandi. Ming afsuslar bo‘lsinki, qalbi o‘zbek rus shoiri 2009-yilda Toshkentda vafot etdi. Ijodkor tomonidan to‘plangan ikki tomlik asarlar to‘plami vafotidan so‘ng nashr ettirildi. O‘zbekistonda Faynberg xotirasini abadiylashtirish maqsadida adiblar xiyobonida boshqa mumtoz adiblar qatorida Faynberg haykali ham qad rostladi. Adib ijodini kengroq targ‘ib etish maqsadida Faynberg nomidagi maxsus stipendiya ta‘sis etildi. Aleksandr Faynberg xotirasi o‘zbek millati qalbida hamisha barhayot, uning adabiyotimiz ravnaqiga beqiyos hissasi, unutilmas asarlari o‘zbek kitobxonlari uchun haqiqiy xazinadir.

Foydalanilgan adabiyotlar:

1. <https://yuz.uz/uz/news/aleksandr-faynbergning-yorqin-xotirasi>
2. https://uz.wikipedia.org/wiki/Aleksandr_Faynberg
3. <https://arboblar.uz/uz/people/fajnberg-aleksandr-arkadevich>
4. <https://arboblar.uz/uz/people/fajnberg-aleksandr-arkadevich>
5. Meliqo‘ziyeva Z. (aprel 2023). O‘zbek va rus yozuvchisi Aleksandr Arkadevich Faynberg hayoti, ijodining bugungi kundagi ahamiyati. Scientific Impulse, 1(9), 770–772.
6. O‘ralov U. (dekabr 2022). O‘zbek xalqining chin do‘sti, tarjimon va shoir – Aleksandr Faynberg. Pedagog (4), 745-747.
7. Odinayev A. (iyun 2023). O‘zbek adabiyotida Aleksandr Faynberg ijodining o‘rganilishi. Education and Innovation, 2(6), 118-121.
8. Ibrohimova M. (fevral 2023). Faynberg va uning adabiy borlig‘i. Scientific Impulse, 1(7), 338-339.